

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Українознавства та загальної мовної підготовки

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ГЕ.10 Історія України
(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність усі спеціальності
(код і назва спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) _____
(назва спеціалізації)

інститут, факультет Економіко - гуманітарний інститут, гуманітарний факультет

мова навчання українська

2020 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: канд. іст. наук, доц. Чоп В. М.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою інституту, факультету, методичною радою

“ ____ ” _____ 2020 року, протокол №

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Історія України» складена на підставі освітньо-професійних програм вищої освіти за відповідними напрямками підготовки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичне минуле України.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни спирається на знання, отримані у середній школі в процесі вивчення дисциплін «Історія України», «Всесвітня історія», «Історія рідного краю»; дисципліни, вивчення яких спирається на цю дисципліну – «Історія української культури», «Філософія», «Соціологія», «Політологія», «Країнознавство».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Стародавня та ранньофеодальна історія України. .
2. Україна в період розвинутого середньовіччя.
3. Період козацької державності.
4. Українські землі в Нові часи.
5. Україна в першій половині XX ст.
6. Україна в другій половині XX ст.
7. Сучасна Україна.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» є формування у студентів базових теоретичних знань з актуальних проблем політичної, економічної та соціальної історії України. Зробити наголос на найбільш актуальних проблемах української історії:

- історії виникнення і розвитку людського суспільства на українських землях;
- зародження перших форм державності на території України ;
- хронології державотворчих принципів та періодизації історичного процесу ;
- витоках української нації та її місці у загальнолюдській історії ;
- періодах національно-державного відродження в Україні ;
- процесах побудови суверенної держави: в минулому та сьогодні ;
- діяльності історичних осіб, політичних партій та громадських організацій.

1.2.Завдання вивчення дисципліни

Завдання: сформувати системні загальні знання з Історії України як частини загальноєвропейського історичного та цивілізаційного простору, зокрема головних етапів, ключових подій, персоналій, політичних, соціальних та мілітарних здобутків. Розуміти місце і роль історичних наук в структурі людської життєдіяльності; вивчити досвід поколінь та історичні уроки розвитку суспільства, людини, держави; сприяти виробленню високих гуманістичних, духовно-культурних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності; розуміти цінність і необхідність збереження історичного доробку людства та української нації.

У результаті опанування навчальної дисципліни «Історія України» у студента повинні бути сформовані наступні **загальні компетентності**:

- здатність застосовувати загальногуманітарні знання в межах засвоєння предметної області та розуміння професії; навички міжособистісної взаємодії;
- здатність діяти по-громадянськи свідомо та соціально відповідально. здатність розуміти та використовувати основні науково-історичні поняття у повсякденному житті;
- здатність до аналізу історичних процесів, подій та фактів минулого та сьогодення;

- здатність порівнювати хід української історії з історичним розвитком інших народів світу, зокрема історіями народів Західної Європи та Америки;
- здатність брати участь у дискусіях на суспільно-історичні теми;
- здатність вести самостійну дослідницьку роботу;
- здатність до користування категорійно-понятійним апаратом історичної науки та довідниковими матеріалами з історії України;
- здатність до адекватного сприйняття й оцінки сучасної історико-політичної дійсності.

В результаті опанування курсу «Історія України» у студента повинні бути сформовані наступні **фахові компетентності за дисципліною**:

- здатність до виявлення всебічної обізнаності в питаннях української історії;
- здатність використовувати набуті знання, вміння та навички в обраній за фахом практичній роботі.
- здатність до орієнтуції в основних напрямках сучасної української політики, а також до їх об'єктивної оцінки;
- здатність до критичного усвідомлення зв'язків між сучасними подіями та історичними явищами минулого;
- здатність підготувати комплексну історичну інформацію у зрозумілій формі;
- детальне знання кількох періодів історичного минулого України;
- здатність впроваджувати знання про українське минуле до євроінтеграційних процесів становлення сучасної освіти та науки;
- здатність застосовувати знання особливостей українського менталітету в процесі подальшого формування сучасного європейського менталітету.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема № 1. Перші форми державності на території України.

Тема № 2. Ранньофеодальна держава – Київська Русь (IX- перша пол. XIII ст.)

Змістовий модуль 2.

Тема № 3. Галицько-Волинська держава. Українські землі в складі Литви та Польщі.

Тема № 4. Українське козацтво, його роль у процесах державотворення (XV- XVII ст.)

Змістовий модуль 3.

Тема № 5. Українська національна революція (1648 – 1676 рр.).

Тема № 6. Українські козацькі автономії XVII – XVIII ст. .

Змістовий модуль 4.

Тема № 7. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій.

Тема № 8. Українська революція (1917 – 1923 рр.).

Змістовий модуль 5.

Тема № 9. УРСР в міжвоєнний період (1921 – 1941 рр.).

Тема № 10. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.

Змістовий модуль 6.

Тема № 11. Україна в Другій світовій війні.

Тема № 12. Суспільно-політичне життя в Україні в період II пол. 40-х – I половині 80-х років.

Змістовий модуль 7.

Тема № 13. Україна в час “перебудови” й розпаду СРСР. .

Тема № 14. Сучасна українська держава (1991 – 2019 рр.).

3. Рекомендована література

Базова:

1. Білоцерківський В. Я. Історія України. Навчальний посібник / В. Я. Білоцерківський - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 536с.
2. Борисенко В.Й. Курс української історії: з найдавніших часів до XX століття: Навч. посібник для вузів / В.Й. Борисенко. – 2-ге вид. - К.: Либідь, 1998. – 615с.
3. Грабовський С. Нариси з історії українського державотворення: Навч. посібник / С.Грабовський, С.Ставроян, Л. Шкляр. - К.: Генеза, 1995. – 608с.
4. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України з додатками та даповненнями / М.С. Грушевський: укл. Й.Й. Брояк, В.Ф. Верстюк. – Донецьк: БАО, 2008. – 734с.
5. Історія України / під.ред. В.А. Смолія - К.: Альтернативи, 1997. – 424с.
6. Рибалка І.К. Історія України: Підручник для іст. фак. вищих навч. закл. Ч. 1. Від найдавніших часів до ХУІІІ століття / І.К. Рибалка. - Харків: Основа, 1994. – 448с.
7. Рибалка І.К. Історія України: Підручник для іст. фак. вищих навч. закл. Ч. 2. Від початку ХІХ століття до лютого 1917 року / І.К. Рибалка. - Харків: Основа, 1997. – 480с.
8. Субтельний О. Україна: історія: пер. з англ. Ю.І.Шевчука / О. Субтельний.. – 3-тє вид., перерб. і доп. - К.: Либідь, 1993. – 720с.
9. Історія України: навчальний посібник для вузів / П.О.Бідзілля, В.Г.Бровко, Б.В.Гордєєв; фахова ред.. кол.: Дєдков М.В., Іващенко Ю.В., Кладова Г.Л. – Запоріжжя: Дике поле, 2002. – 416с.
10. Мицик Ю. А. Історія України: навч. посібн. Для використ. У загальноосвітніх навч. закладах / Ю. А. Мицик, О.Г. Бажан, В.С. Власов. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 586с.
11. Бойко О.Д. Історія України: Навчальний посібник / О.Д. Бойко. – 3-тє вид., випр.. і доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с.
12. Король В.Ю. Історія України: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. : рек. МОНУ / В.Ю.Король. – 2-ге вид. доп. – К.: Академвидав. – 2008. – 496с.
13. Світлична В.В. Історія України: навчальний посібник: рек. МОНУ / В.В.Світлична. – 4-тє вид. – К.: Каравела, 2009. – 400с.

Допоміжна:

1. Толочко П.П. Давня історія України: Навчальний посібник: у 2-х кн. Кн.1 / П.П. Толочко, Д.Н. Козак, С.Д. Крижицький. – К.: Либідь, 1994. – 240с.
2. Толочко П.П. Давня історія України: Навчальний посібник: у 2-х кн. Кн.2 / П.П. Толочко, Д.Н. Козак, С.Д. Крижицький. – К.: Либідь, 1995. – 224с.
3. Залізник Л.Л. Первісна історія України: Навчальний посібник для студ. вузів / Л.Л.Залізник. – К.: Вища школа, 1999. – 263с.
4. Повість врем'яних літ: Літопис (За Іпатським списком) / Пер. з давньоруської, післяслово, комент. В. В. Яременка.— К.: Рад. письменник, 1990. - 558 с.
5. Бурдо Н.Б. Трипільська Культура. Спогади про золотий вік / Н.Б. Бурдо, М.Ю. Відейко. – Харків: Фоліо, 2007. – 415с.
6. Михайлов Б.Д. «Каменная Могила — подземный „эритаж“ Приазовья» / Б. Д. Михайлов. - Запорожье: Дикое Поле, 1998. – 96с.
7. Верстюк В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник / В.Ф. Верстюк, О.М. Дзюба, В.Ф. Рєпринцев. - К.: Наукова думка, 1995. – 685с.
8. Винокур І.С. Давня і середньовічна історія України: Навч. посібник для 7 кл. / І.С. Винокур, С.В. Трубчанінов. – К.: Глобус, 1996. – 254с.
9. Котляр М.Ф. Історія в життєписах / М.Ф. Котляр, В.А. Смолій. - К.: Час, 1994. – 328с.
10. Рыбаков Б.А. Мир истории. Начальные века русской истории / Б.А. Рыбаков. - М.: Молодая гвардия, 1984. – 349с.

11. Толочко А.П. Князь в Древней Руси: власть, собственность, идеология / А.П. Толочко. - К.: Наук. Думка, 1992. – 221с.
12. Толочко О.П. Київська Русь / О.П. Толочко, П.П. Толочко - К.: Видавничий дім «Альтернативи», 1998. – 352с.
13. Кормич Л. І. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ століття / Л. І. Кормич, В. В. Багацький. – Харків: ООО «Одисей», 2001. – 479с.
14. Егоров В.Л. Золотая Орда: мифы и реальность / В.Л.Егоров - М.: Издательство «Знание», 1990. – 254с.
15. Історія України в особах IX-XVIII ст. - К.: Україна, 1993. – 396с.
16. Апанович О.М. Розповіді про запорозьких козаків / О.М. Апанович. - К.: Дніпро, 1991. – 335с.
17. Апанович О.М. Гетьмани України і кошові атамани Запорозької Січі / О.М.Апанович. – К.: Либідь, 1993. – 286с.
18. Борисенко В. Й. Україна козацька XV-XVIII ст. У двох частинах. Ч.1. XV-XVII ст.: Навчальний посібник / В.Й. Борисенко, С.З. Заремба. - К.: 1993. - 206 с.
19. Голубуцький В.О. Запорозьке козацтво / В.О. Голубуцький. - К.: Вища школа, 1994. – 539с.
20. Українське козацтво. – Запоріжжя: Генеза, Прем'єр, 2002. – 568с.
21. Козацькі Січі (нарис з історії українського козацтва XVI-XIX ст.) / Відповід. ред. В.Смолій. - К. – Запоріжжя, 1998. – 253 с.
22. Наливайко Д.С. Козацько-християнська республіка: Запорозька Січ у західноєвропейських історико- літературних пам'ятках / Д.С. Наливайко. - К.: Дніпро, 1992. – 495 с.
23. Сергійчук В.І. Іменем війська Запорозького: українське козацтво в міжнародних відносинах - XVI - середини XVII століття / В.І. Сергійчук. - К.: Україна, 1991. – 253с.
24. Костомаров М.І. Богдан Хмельницький: історична монографія / М.І. Костомаров. – Дніпропетровськ: Січ, 2004. – 843с.
25. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. 2-ге вид., виправ. і доп. / І. Крип'якевич. – Львів: Світ, 1990. – С.288.
26. Ульяновський В.І. Історія церкви та релігійної думки в Україні. Навч. посібник: У 3 кн. – Кн. 3: Кінець XVI – середина XIX століття / В.І.Ульяновський, О.П. Крижанівський, С.М. Плохій. – К.: Либідь, 1994. – 848с.
27. Леп'явко С.А. Козацькі війни кінця ХУІ ст. в Україні / С.А. Леп'явко. - Чернігів: "Сіверянська думка", 1996. - 285 с.
28. Марочкін В.П. Антифеодальний і визвольний рух в Україні в першій чверті ХУІІ ст. / В.П. Марочкін. - К.: Либідь, 1989. – 109с.
29. Мельник Л.Г. Боротьба за українську державність (ХУІІ ст.) / Л.Г. Мельник. - К.: Либідь, 1995. – 285с.
30. Смолій В.А. Українська національна революція ХУІІ ст. (1648-1676 рр.) крізь призму століть / В.А. Смолій, В.С.Степанков. - К.: Видавничий дім «Альтернативи», 1998. – 352с.
31. Історія українського козацтва: нариси у 2 т. Т.1. – К.: Вид. дім « Києво-Могилянська академія», 2006. – 800с.
32. Історія українського козацтва: нариси у 2 т. Т.2. / А.М. Авраменко, В.Г.Балушок. – К.: Вид. дім « Києво-Могилянська академія», 2007. – 724с.
33. Смолій В.А. Богдан Хмельницький / В.А.Смолій, В.С.Степанков. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 2003. – 400с.
34. Степанков В.С. Антифеодальна боротьба в роки Визвольної війни та її вплив на формування Української держави (1648-1659) / В.С. Степанков. - Львів, Світ, 1991. – 196с.
35. Багалій Д.І. Історія Слобідської України / Д.І. Багалій. – Харків: Основа, 1991. – 256с.

36. Борщак І. Іван Мазепа: Життя і пориви великого гетьмана / Автор. пер. з франц. М.Рудницького / І. Борщак, Р. Мартель. – К.: Вид-во СП "Свенас", 1991. – 136 с.
37. Замлинський В. Пилип Орлик // Віче. - 1994. - № 3.
38. Костомаров М.І. Наступники Богдана Хмельницького // Костомаров М.І. Галерея портретів:біографічні нариси / М.І. Костомаров. - К.: Веселка, 1993. – 326с.
39. Полонська-Василенко Н. Історія України: В 2 т. Т.1. До середини ХУІІ століття / Н. Полонська-Василенко. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – 672с.
40. Полонська-Василенко Н. Історія України: В 2 т. Т.2. Від середини ХУІІ століття до 1923 року / Н. Полонська-Василенко. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – 608с.
41. Гошуляк І. За суверенну Україну / І. Гошуляк, О. Шульгін // Історія України. - 1998.- № 36.
42. Гошуляк І. Центральна рада: погляд із сьогодення / І. Гошуляк // Історія України. - 1998. - № 12.
43. Качкан В. Найбільший творець живої історії / В. Качкан // Віче. - 1993. - № 6.
44. Копиленко О.Л. Сто днів Центральної Ради / О.Л. Копиленко. - К.: Україна, 1992. – 204с.
45. Кульчицький С. Проголошення Української Народної Республіки / С. Кульчицький // Історія України. - 1998. - № 39.
46. Кульчицький С. Війна Радянської Росії проти УНР / С. Кульчицький // Історія України - 1998.- № 41.
47. Пиріг Р.Я. Грушевський між історією і політикою / Р.Я. Пиріг // Укр. іст.журн. - 1991.- № 8, 9, 10.
48. Захарченко П. Вільне козацтво у 1917-1918 / П. Захарченко // Історія України. - 1998. - № 21.
49. Кульчицький С. Українська держава гетьмана П.Скоропадського / С. Кульчицький // Історія України. - 1998. - № 18.
50. Нагаєвський І. Історія Української держави ХХ століття / І. Нагаєвський. – К.: Укр. письменник, 1994. – 413с.
51. Верстюк В.Ф. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.1. На зламі століть (кінець ХІХ – 1917р.) / В.Ф.Верстюк, В.Ф. Солдатенко. – К.: Генеза, 2003. – 424с.
52. Верстюк В.Ф. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.2. Революція в Україні: політико-державні моделі та реалії (1917-1920) / В.Ф.Верстюк, В.Ф. Солдатенко. – К.: Генеза, 2003. – 488с.
53. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.3. Утвердження радянського ладу в Україні (1921-1938) / В.А. Греченко, Л.В.Гриневич, С.А.Кокін. – К.: Генеза, 2003. – 448с.
54. Кучер В.І. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.4. Україна у Другій світовій війні (1939-1945.) / В.І.Кучер, В.А.Гриневич, В.С.Коваль. – К.: Генеза, 2003. – 584с.
55. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.5. Українці за межами УРСР (1918-1940) / В.П.Трощинський, А.А.Шевченко, Р.Г.Симоненко. – К.: Генеза, 2003. – 720с.
56. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.6. Від тоталітаризму до демократії (1945-2002) / В.К.Баран, О.Д.Бойко, О.В.Гарань. – К.: Генеза, 2003. – 696с.
57. Малик Я. Українське селянство за умов гетьманського режиму 1918 / Я. Малик / Історія України. - 1918. - № 18.
58. Нестор Іванович Махно (Воспоминания, материалы, документы) / Автор вступ. ст. и составитель В. Ф. Верстюк. - К.: РИФ «Дзвін», 1991. – 356с.
59. Верстюк В.Ф. Роль і місце Центральної ради в історії України / В.Ф. Верстюк // Укр. іст. журн. - 1997. - № 5.
60. Верстюк В.Ф. Махновщина: селянський повстанський рух на Україні (1918-1920) / В.Ф. Верстюк. – К.: Наукова думка, 1991. – 368с.

61. Винниченко В.К. Відродження нації: у 3 ч. / В.К.Винниченко. - К.: Вид-во політичної літератури України, 1990. – 542с.
62. Волковинський В.Л. Батько Махно / В.Л. Волковинський. - К.: Знання, 1992. – 480с.
63. Бакуменко А. Осуществление новой экономической политики в сельском хозяйстве Украины в 1920-1928 гг. / А. Бакуменко // Экономика Украины. - 1992. - № 12.
64. Бакуменко В. Крестьянские восстания на Украине 1929-1930 гг. / В. Бакуменко // Свободная мысль. - 1992. - № 9.
65. Даниленко В.М. Сталінізм на Україні: 20-30-ті роки / В.М. Даниленко, Г.В. Касьянов, С.В. Кульчицький. - К.: Едмонтон, 1991. – 342с.
66. Голод 1932-1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів / Кер. кол. упоряд. Р.Я. Пиріг. - К.: Політвидав України, 1990. - 605 с.
67. Даниленко В.М. До витоків політики "українізації" // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика: 36. статей. - К.: Ін-т історії України НАН України, 1993.
68. Енциклопедія Українознавства. в 10 т. / Гол. ред. В.Кубійович.- Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1954–1989.- 4016 с.
69. Етнонаціональний розвиток України: Терміни, визначення, персоналії / відп. ред.: Ю. І. Римаренко. – К.: АН України. Ін-т держави і права, 1993. – 807 с.
70. Нагірна Л.П. Позиція України у новоствореній союзній державі: 20-ті роки крізь призму 90-х. / Л.П. Нагірна // Укр. іст.журн. - 1993. - № 1.
71. Прокоп М. Україна і українська політика Москви / М. Прокоп // Освіта.- 1991.- 13, 17 березня.
72. Саппа М. Про еволюцію поглядів Х.Раковського на національне питання / М. Саппа // Політологічні читання. - 1992. - № 2.
73. Шаповал Ю.І. Україна 20-50-х років: сторінки ненаписаної історії / Ю.І. Шаповал. – К.: Наукова думка, 1993. – 350с.
74. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття: Нариси політичної історії / Т. Гунчак. - К.: Либідь, 1993. – 288с.
75. Довідник з історії України. У 3т. Т.2 /За ред. І.Підкови, К.Бондаренко, В.Гордієнко, Я.Грицака, Р.Шуста. - К.: Генеза. - 1995. – 440с.
76. ОУН: минуле і майбутнє / Під ред. С.Тарана. - К.: Фондація ім. О. Ольжича, 1993. – 304с.
77. Добров П.В. Народное ополчение защищает Родину / П. В. Добров, А. Д. Колесник, Г. А. Куманев, Е. Я. Пашко. - М.: Наука, 1990. – 384с.
78. Запорожская область в годы Великой Отечественной войны (1941-1945гг.): сборник документов. –Запорожье: Запорож. книж.-газет. издат., 1959. – 363с.
79. Іванченко О.Г. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива, сучасний стан / О.Г. Іванченко. - К.: РІЦ УАННП, 1997. – 688 с.
80. Історія України: нове бачення: У 2-х т. Т.1. / О.І. Гуржій, Я.Д. Ісаєвич, М.Ф. Котляр. – К.: Україна, 1995. – 350с.
81. Історія України: нове бачення: У 2-х т. Т.2. / В.Ф.Верстюк, О.В. Гарань, В.М. Даниленко. – К.: Україна, 1996. – 494с.
82. Смолій В.А. Малий словник історії України / В.А.Смолій. – К.: Либідь, 1997. – 464с.
83. Губарев В.К. Історія України: Універсальний ілюстрований довідник / В.К.Губарев. – Донецьк: БАО, 2008. – 576с.
84. Курносов Ю.О. Воз'єднання західноукраїнських земель з УРСР / Ю.О. Курносов // Укр. іст. журн. - 1991. - № 9.
85. Курдельчук Д. Тим, хто вижив і вистраждав. Компенсації жертвам фашистських переслідувань / Курдельчук Д. // Політика і час. - 1998. - № 5.

86. Коваль М.В. Україна: 1939-1945. Маловідомі і непрочитані сторінки історії / М.В. Коваль. - К.: Вища школа, 1995. – 194с.
87. Під червоно-чорними прапорами // Вітчизна. - 1992. - № 9.
88. Баран В.К. Україна після Сталіна: нариси історії 1953-1985 рр. / В.К. Баран. - Львів, Свобода, 1992. – 124с.
89. Кульчицький С. Спроби реформ (1956-1964) / С. Кульчицький // Укр. іст.журн. - 1998. - № 2.
90. Касьянов Г.В. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-1980 рр. / Г.В. Касьянов. - К.: Либідь, 1995. – 204с.
91. Турченко Ф.Г. Новітня історія України: підручник для 11 кл. сер. школи. Ч.2. 1945-1995рр. / Ф.Г.Турченко, П.П. Панченко, С.М.Тимченко. - К.: Генеза, 1995. – 311с.
92. Ткаченко С. У нас є все, нам потрібен лише Володимир Великий / С.Ткаченко // Голос України. - 1996. - 16 січня.
93. Таланчук П. Колишній Союз ніколи не був раєм / Таланчук П. // Голос України. - 1996. - 6 травня.
94. Гальчинський А.С. Становлення суспільства постінформаційної цивілізації: [монографія] / А.С. Гальчинський. – К.: Вища шк., 1993. – 107 с.
95. Павловський М.А. Суспільство та економіка перехідного періоду: Шлях України / М. А. Павловський. – К.: Техніка, 1997. – 152 с.
96. Сергієнко П.П. Соборна Україна: Від ідеї до життя / П.П. Сергієнко. - К.: Знання України, 1993. – 64с.
97. Нартов В.В. Історія України з давніх-давен до сьогодення / В.В.Нартов. – Харків, Книжковий клуб сімейного дозвілля, 2007. – 349с.
98. Литвин В.М. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті роки ХХ ст.) / В.М.Литвин. – К.: Наукова думка, 2002. – 558с.
99. Яковенко Н.М. Історія України з найдавніших часів до кінця ХУІІІ століття: навчальний посібник для учнів гуманіст. гімназій, ліцеїв, студ. іст. вузів, вчителів / Н.М. Яковенко. – К.: Генеза, 1997. – 312с.

Інформаційні ресурси:

100. Грицак Я. Формування модерної української нації [Електронний ресурс] / Я. Грицак. - Режим доступу: http://history.franko.lviv.ua/gryc_content.htm
101. Касьянов Г. Украина 1991–2007: очерки новейшей истории [Електронний ресурс] / Г. Касьянов. - К.: Наш час, 2008. – 408с. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/index.php?litera&id=7391&navStart=12>
102. Сергійчук В. Що дала Україна світові [Електронний ресурс] / В.Сергійчук. – К.: ПП Сергійчук М.І., 2008. – 479с. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/index.php?litera&id=5861&navStart=90>
103. Єфіменко Г. Статус УСРР та її взаємовідносини з РСФРР: довгий 1920 рік [Електронний ресурс] / Відп. ред. С. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2012. – 367 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/978-966-02-6396-3/978-966-02-6396-3.pdf>
104. Історія України в особах, IX–XVIII ст. / Авт. кол.: В. Замлинський (керівник), І. Войцехівська, Н. Герасименко, О. Гуржій, І. Діптан, С. Єсельчик, А. Іваненко, М. Котляр, М. Палієнко, В. Панащенко, В. Пашенко, Н. Пономаренко, О. Путро, В. Ревегук, П. Сас, Г. Сергієнко, В. Смолій, В. Щербак, Н. Яковенко, Б. Яремченко [Електронний ресурс]. – К.: Вид-во “Україна”, 1993. – 396 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/5-319-01062-1/5-319-01062-1.pdf>

105. Нариси історії української революції 1917–1921 років [Електроний ресурс] / Ред. кол.: В.А. Смолій (голова), Г.В. Боряк, В.Ф. Верстюк, С.В. Кульчицький, В.М. Литвин, Р.Я.Пиріг, О.П.Реєнт, О.С. Рубльов, В.Ф. Солдатенко, Ю.І.Терещенко. НАН України. Інститут історії України. – К.: НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», 2011. – Кн. 1. – 390 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/978-966-00-1145-8/978-966-00-1145-8.pdf>
106. Нариси історії української революції 1917–1921 років [Електроний ресурс] / Ред. кол.: В. А. Смолій (голова), Г. В. Боряк, В. Ф. Верстюк, С. В. Кульчицький, В. М. Литвин, Р. Я. Пиріг, О. П. Реєнт, О. С. Рубльов, В. Ф. Солдатенко, Ю. І. Терещенко; Авт. кол.: О. Д. Бойко, В. Ф. Верстюк (керівн.), В. І. Головченко, Г. Г. Єфіменко, С. В. Кульчицький, О. І. Лупандін, О. В. Михайлова, Т. С. Осташко, О. І. Павлишин, Р. Я. Пиріг, О. С. Рубльов, В. В. Скальський, В. Ф. Солдатенко. НАН України. Інститут історії України. – Кн. 2. – К.: НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», 2012. – 464 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/978-966-00-0000-0/978-966-00-0000-0.pdf>
107. “Українізація” 1920–30-х років: передумови, здобутки, уроки [Електроний ресурс] / Відп. ред. В. А. Смолій; Авт. кол.: В. М. Даниленко (кер. авт. кол.), Я. В. Верменич (заст. кер. авт. кол.), П. М. Бондарчук, Л. В. Гриневич, О. О. Ковальчук, В. В. Масненко, В. М. Чумак. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2003. – 392 с. Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/966-02-2897-X/966-02-2897-X.pdf>

- **4. Очікувані результати навчання з дисципліни:** знати ключові теоретичні поняття, що вивчаються в процесі курсу;
- характеризувати основні закономірності формування й етапи історії розвитку української та європейських держав від давнини до сучасності;
- навчитися розпізнавати імена видатних діячів української історії;
- вміти надати характеристику історичній діяльності видатних українських політиків та громадських діячів минулого;
- ознайомитися з методикою опрацювання наукових, художніх та документальних джерел з питань, визначених курсом
- надавати кваліфіковані консультації з проблем та питань, що вивчаються в межах курсу;
- демонструвати власне бачення шляхів розв’язання існуючих проблем
- визначати головні етапи та події української історії, знати найважливіші події, явища, дискутувати з проблемних, суперечливих питань української історії; застосовувати знання з історії України у процесі розв’язання професійних завдань, здобуття практичних навичок для оцінки поточних соціокультурних процесів та явищ.

5. Засоби та критерії оцінювання успішності навчання:

- тестування з кожного змістовного модулю;
- два рубіжних контролі.